هەڵبژاردنی هەولێر ٩ مانگ لە مێژووی هاوچەرخی کوردستان ئەگەرێتەوە بۆ ساڵی ١٩٩١ی ڕابردوو

هەڤپێکی هەفتانە لە هەولێر لە بڵاوکراوەی «ئاوێنە» بڵاو دەکرێتەوە

سەرنج: هەڤپێکی هەفتانە لە هەولێر لە بڵاوکراوەی «ئاوێنە» بڵاو دەکرێتەوە

هەڵبژاردنی هەولێر ٩ مانگ لە مێژووی هاوچەرخی کوردستان ئەگەرێتەوە بۆ ساڵی ١٩٩١ی ڕابردوو

بەرهەمی: هەڤپێکی هەفتانە لە هەولێر

هەولێر – ئاوێنە – ٦ ی ئەیلوول ٢٠٢٣ – هەڤپێکی هەفتانە لە هەولێر ئەم هفتە بڵاوکراوەی «ئاوێنە» بڵاو دەکرێتەوە، کە تەرخانکراوە بۆ ڕاپۆرتە درێژەکان لەسەر مێژووی هاوچەرخی کوردستان و ڕووداوە گرنگەکانی ساڵی ١٩٩١ی ڕابردوو. ئەم ژمارەیە تایبەتە بە ٦٠ ساڵەی دامەزراندنی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش و بە ٣٠ ساڵەی ڕاپەڕینی گەلی کوردستان لە دژی ڕژێمی بەعس. بەپێی ڕاگەیاندنی بەڕێوەبەری دەزگای ئاوێنە، ژمارەکە لە ٤٨ لاپەڕە پێکهاتووە و ٦ وتار و ٤ چاوپێکەوتن لە خۆ دەگرێت لەگەڵ ٢٠ وێنەی کۆن کە جاران بڵاو نەکراونەتەوە.

بەرپرسی نووسینگەی هەولێر لە ئاوێنە، ئاوات عەلی ڕەشید، ڕایگەیاند: «ئەم ژمارەیە هەوڵدراوە بە شێوەیەکی وا بێت کە هەم خوێندەوارانی کۆن بیری لێ بکەنەوە و هەم گەنجانی ئەمڕۆ فێری ببن کە چۆن ڕووداوەکان کاریگەریان لەسەر ئێستای کوردستان هەیە. ئێمە نامانەوێت تەنها وێنەی کۆن بڵاو بکەینەوە بەبێ ڕوونکردنەوە، چونکە ئەوە وەک ئەوە وایە کە لاپەڕەیەک لە مێژوو بخوێنیت بەبێ ئەوەی بزانیت کێ نووسیویەتی و بۆچی نووسیویەتی.»

ژمارەکە بە چەند بەشێک دابەش کراوە. بەشی یەکەم تەرخانکراوە بۆ ڕاپۆرتە درێژەکان لەسەر ڕووداوە گرنگەکانی ساڵی ١٩٩١، وەک کشانەوەی هێزەکانی ڕژێمی بەعس لە کوردستان و دامەزراندنی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش. بەشی دووەم تایبەتە بە چاوپێکەوتن لەگەڵ کەسانێک کە ئەو کاتە لە شوێنە گرنگەکانی وەک پێشمەرگە و بەڕێوەبەرایەتی هەواڵگری کار دەکەن و ئێستا لە دەرەوەی وڵاتن. بەشی سێیەم وێنەی کۆن و کەمبوونەوەی تێدایە کە پێشتر لە هیچ گۆڤارێکدا بڵاو نەکراونەتەوە.

ئاوات عەلی ڕەشید ئاماژە بە کێشەکانی کۆکردنەوەی زانیاریەکان کرد و گوتی: «زۆرێک لە بەڵگەنامەکان لە ژێر خۆڵ و تەپۆلکەدان و هەندێکیان بە هۆی تەڕبوونەوە زیانیان گەیشتووە. ئێمە هەوڵمانداوە بە شێوەیەکی زانستی پارێزگاری لە بەڵگەنامەکان بکەین و پێش هەموو شتێک کوپییان بکەین بۆ ئەوەی نەوەی داهاتوو بتوانێت سوودی لێ وەربگرێت.» ئەو ڕایگەیاند کە تیمەکە پێکهاتووە لە ١٢ کەس کە لە نێوانیاندا مامۆستا، توێژەر و ڕۆژنامەنووسن.

بەڕێوەبەری گشتی دەزگای ئاوێنە، دکتۆر سەلاح عومەر عەلی، ئاماژەی بە گرنگی ئەم پرۆژەیە کرد و گوتی: «ئەگەر ئێمە ئەم کارە نەکەین، زۆرێک لە بەڵگەکان ساڵێکی دیکە بە تەواوی لەناو دەچن. ئەمە تەنها کاغەز نییە، ئەمە یادەوەرییە و یادەوەریش ئەرکی ئێمەیە کە بیپارێزین.» وتی دەزگای ئاوێنە ئامادەیە هاوکاری لەگەڵ زانکۆکانی هەولێر و سلێمانی بکات بۆ دامەزراندنی بەشێکی تایبەت بە مێژووی هاوچەرخی کوردستان لە داهاتووی نزیکدا.

بەڕێوەبەری گشتی پەروەردەی هەولێر، هێرۆ عەبدوڵڵا ئەحمەد، ڕایگەیاند کە وەزارەتی پەروەردە ئامادەیە کۆپییەکی هەموو ئەو وێنانە وەربگرێت کە تایبەتن بە قۆناغی سەرەتایی و ناوەندی و لە پرۆژەی پەرتووکی قوتابخانەکاندا بڵاو بکرێتەوە. وتی: «ئێمە دەمانەوێت قوتابییەکان بزانن کە ئێستا لە کوێ دەژین و چۆن گەشە بە ئەمڕۆ کرا. ئەگەر مێژوو نەزانرێت، وەک ئەوە وایە کە نەخۆش بچێت بۆ لای دکتۆر بەبێ ئەوەی بزانێت چی هەیە.»

ئەو بڕیارە لە کاتێکدا دێت کە بەشێک لە ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش ئامادەبوونیان لە ڕاگەیاندنەکەدا کرد. ئەندامێکی کۆنی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش کە ناوی نەهێنرا بە ئاژانسی هاوپەیمانی ڕاگەیاند کە ئەو وێنانە زۆرێک جار لە کاتی کشانەوەی هێزەکانی ڕژێمی بەعس لە کوردستان لە ساڵی ١٩٩١ی ڕابردوو لە شوێنە جیاوازەکان بە دەست کەوتوون و ئەو کاتە کەس نازانێت چی لە گەڵیاندا ڕوو دەدات. ئەو وتی: «ئەو کاتە هەموو شتێک لە ژێر ترسدا بوو و کەس نازانێت سبەینێ چی ڕوو دەدات، بۆیە وێنەکان وەک بەڵگەنامە هەڵگیراون بۆ ئەوەی ڕاستییەکە بڵێن.»

ئەو بڕیارە لە کاتێکدا دێت کە ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش لە ساڵی ١٩٩١دا ٤٥ ڕۆژ بەردەوام بوو لە کۆبوونەوەکانیدا بۆ چارەسەری کێشەکانی نێوان هێزەکانی پێشمەرگە و ڕژێمی بەعس. ئەو کۆبوونەوانە بڕیاری گرنگیان تێدا دەرکرا وەک دامەزراندنی هێزی پۆلیسی ناوخۆیی و کردنەوەی ڕێگای گەیاندن بە خەڵکی دەرەوەی وڵات. ئەو بڕیارانە بە شێوەیەکی گشتی جێبەجێ کران و بنەمای دامەزراندنی دەسەڵاتی ئێستای هەرێمی کوردستان دانران.

بەڕێوەبەری گشتی ئاوێنە ئاماژەی بە ئەوەش کرد کە ئەو وێنانە تەنها بۆ مێژوو گرنگ نین، بەڵکو بۆ ئەو کارمەندانەش گرنگن کە ئێستا لە وەزارەتەکانی هەرێمی کوردستان کار دەکەن و زۆرێک لە بەرپرسانی ئەمڕۆ خۆیان لە وێنەکاندا دەبینن وەک لاوێک یان وەک فێرخوازێک. ئەو وتی: «زۆرێک لە کارمەندانی ئێستا باوکیان یان مامۆستایانیان لە وێنەکاندا هەیە کە لە ساڵی ١٩٩١دا لە شەقامەکانی هەولێر وێنەیان گرتووە. ئەمە پەیوەندییەکی وا گەرم دروست دەکات لە نێوان نەوەکاندا.»

بەڕێوەبەری گشتی پەروەردەی هەولێر ڕایگەیاند کە وەزارەتەکەی ئامادەیە هاوکاری لەگەڵ ئاوێنە بکات بۆ دامەزراندنی کۆمەڵێک کۆڕی قوتابخانەیی لەسەر مێژووی هاوچەرخی کوردستان و بۆ دابەشکردنی کتێبی تایبەت بە قۆناغی سەرەتایی و ناوەندی. ئەو وتی: «ئێمە دەمانەوێت قوتابییەکان بزانن کە ئێستا لە کوێ دەژین و چۆن گەشە بە ئەمڕۆ کرا. ئەگەر مێژوو نەزانرێت، وەک ئەوە وایە کە نەخۆش بچێت بۆ لای دکتۆر بەبێ ئەوەی بزانێت چی هەیە